SEMINARI INTERNACIONAL
INTERNATIONAL SEMINAR

Pedres, pergamins i papers. Memòria de l'epigrafia romana de l'Antiguitat tardana al Barroc

Stones, parchments and papers. The memory of Roman epigraphy from Late Antiquity to Baroque

Organitza / *Organization*:
Universitat Autònoma de Barcelona. Projecte I+D+i HAR2009-12932-C02-02

Comitè Científic / Scientific Committee:
Dr. Joan Carbonell Manils (UAB)
Dra. Helena Gimeno Pascual (Centro CIL II. UAH)
Dr. José Luis Moralejo Álvarez (UAH)

Secretaria tècnica / *Technical Secretariat*:
Gerard González Germain (UAB)
Dra. Antònia Soler Nicolau (Proyecto I+D+i HAR2009-12932-C02-02)

LLOC / *PLACE* . Torre Vila-Puig. Universitat Autònoma de Barcelona. Bellaterra (Cerdanyola del Vallès).

DIES / *DAYS*: del 13 al 15 de desembre de 2011 / *from 13th to 15th December*.

Presentació

El "seminari" -format escollit perquè faciliti la discussió dels participants- s'emmarca dins la recerca duta a terme en dos projectes coordinats (I+D+i HAR2009-12932-C02-01 i 02) de la UAB i la UAH que estudien la relació existent entre l'hàbit epigràfic hispànic a l'antiguitat tardana i les seves eventuals repercussions en l'epigrafia fins el Renaixement. Les sessions se centraran en tres temes: 1) les causes que van modificar eventualment l'hàbit epigràfic antic en la societat cristiana; 2) els canals que van permetre que els models de l'epigrafia clàssica tinguessin continuïtat i 3) la utilitat i els problemes metodològics que planteja l'estudi de l'epigrafia manuscrita. La novetat i especificitat del tema fan que els grups que hi dediquen la seva recerca no tinguin gaires oportunitats de discutir els seus avenços.

This "seminar" -format chosen to facilitate the discussion of participants in the meeting-, is part of the research carried out by two coordinated projects (I+D+i HAR2009-12932-C02-01 and 02) at UAB and UAH that study the relationship between Hispanic epigraphic habit in late antiquity and its possible impact on epigraphy up to the Renaissance. The sessions will focus on three subjects: 1) the reasons that eventually modified the ancient epigraphic habit in Christian society, 2) the channels that allowed models of classical epigraphy to have continuity and 3) the utility and methodological problems raised by the study of handwritten inscriptions. The novelty and the specificity of the subject are the reasons that groups of researchers on these arguments do not have many opportunities to discuss their works in progress.

PROGRAMA / PROGRAM

DIMARTS 13 DE DESEMBRE / *TUESDAY 13 DECEMBER*

SESSIÓ I / *1ST SESSION.*

DE L'ANTIGUITAT TARDANA A LA BAIXA EDAT MITJANA / *FROM LATE ANTIQUITY TO LOW MIDDLE AGES*

16.00h. – 16.15h. Inauguració.
16.15h. – 17.15h.

J. Gómez Pallarès (UAB): "Las Cuatro Estaciones como expresión de Inmortalidad en la Antigüedad tardía cristiana".

E. Sánchez Medina (UAH): "El modelo de la mujer en la Antigüedad Tardía de la Bética: ¿nuevos hábitos epigráficos?"

17.15h. – 17.35h. Discussió / *Discussion*.
17.35h. – 18.00h. Pausa-cafè / *Coffee-break.*

18.00h. – 19.30h.

H. Gimeno (Centro CIL II. UAH): "Otra fuente manuscrita para la inscripción de Honorato de Sevilla".

J. del Hoyo (UAM). "Algunos problemas de interpretación en la epigrafía medieval".

J. Sánchez (US): "La epigrafía de la Antigüedad Tardía en la Bética occidental desde una perspectiva arqueológica: usos, soportes y evolución".

19.30h. – 20.00h. Discussió / *Discussion*.
20.30h. Sopar / *Dinner*.

DIMECRES 14 DE DESEMBRE / *WEDNESDAY 14 DECEMBER*

SESSIÓ II / *2ND SESSION*.

EX CODICE AD TITVLVM

09.30h. – 10.30h.

V. Debiais (Université de Poitiers): "*Ekphrasis*: la poética de la imagen entre literatura clásica y epigrafía medieval".

M. Buonocore (BAV): "Dal codice al monumento: la epigrafia dell'Umanesimo e del Rinascimento".

10.30h. – 11.00h. Discussió / *Discussion*.
11.00h. – 11.30h. Pausa-cafè / *Coffee-break*.

SESSIÓ I / *1ST SESSION* (cont.).

DE L'ANTIGUITAT TARDANA A LA BAIXA EDAT MITJANA / *FROM LATE ANTIQUITY TO LOW MIDDLE AGES*

11.30h. -13.00h.

C. Fernández Martínez (US): "¿Qué aportaron los cristianos a la epigrafía en verso? El caso de Arnolfo (s. IX)".

I. Sastre de Diego (Oxford University): "La dimensión de lo privado en las iglesias tardoantiguas a través de la epigrafía".

M. Vallejo (UAH): "La propaganda política en Bizancio y su reflejo en la epigrafía".

13.00h. – 13.30h. Discussió / *Discussion*.
13.30h. – 15.30h. Dinar / *Lunch*.

SESSIÓ III / *3RD SESSION*.

EX TITVLO AD CODICEM. LES SÍL·LOGES EPIGRÀFIQUES / *EPIGRAPHICAL SILLOGAI*

15.30h. – 17.00h.

M. Mayer (UB): "De la piedra al manuscrito. Un proceso para la conservación de la epigrafía".

G. González (UAB): "Hacia un *stemma codicum* de las síloges epigráficas hispánicas (1480 - 1550). Métodos y problemas".

X. Espluga (UB): "Una versione dimenticata della silloge epigrafica di Felice Feliciano".

17.00h. – 17.30h. Discussió / *Discussion*.
17.30h. – 18.00h. Pausa-cafè / *Coffee-break*.

18.00h. – 19.00h.

S. Orlandi (Università La Sapienza): "I codici epigrafici ligoriani Neap. XIII. B. 7 e XIII. B. 8: dall'edizione alla ricerca".

J. Carbonell - **G. González** (UAB): "Aproximación a un *modus operandi* epigráfico. Jean Matal y sus *Epigrammata Antiquae Vrbis*".

19.00h. – 19.30h. Discussió / *Discussion*.
20.30h. Sopar / *Dinner.*

DIJOUS 15 DE DESEMBRE / *THURSDAY 15 DECEMBER*

SESSIÓ III / *3RD SESSION* (cont.).

EX TITVLO AD CODICEM. LES SÍL·LOGES EPIGRÀFIQUES / *EPIGRAPHICAL SILLOGAI*

10.00h. – 11.00h.

M. Ramírez Sánchez (Universidad de las Palmas): "Modelos de la epigrafía clásica en las inscripciones hispanas de los siglos XV al XVII".

A. Guzmán (UB): "*Sylloge ex syllogis*: el uso de las fuentes en la *Orthographia Alphabetica* de Aquiles Estaço".

11.00h. – 11.30h. Discussió / *Discussion*.
11.30h. – 12.00h. Pausa-cafè / *Coffee-break*.

12.00h. – 13.30h.

A. Barreda (UAB): "La ciénaga de *Iliturgi*. La memoria histórica entre piedras, papeles y papelones".

J. Martín Camacho (I.E.S. Arroyo de la Miel. Màlaga). "Dibujando poemas. Acerca de la transcripción de los CLE al papel".

J. Carbonell - H. Gimeno – G. González – J. Moralejo: "Presentación de la nueva base de datos de inscripciones cristianas y falsas".

13.30h. – 14.00h. Discussió / *Discussion*.
14.00h. – 14.15h. Cloenda / *Closing session*.
14.30h. Dinar / *Lunch*.

Entitats financiadores / *Supported by*:

Ministerio de Ciencia e Innovación (Acción complementaria FFI2011-13372-E)
Facultat de Filosofia i Lletres (UAB)
Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana (UAB)
Àrea de Filologia Llatina (UAB)

Amb la col·laboració de / *Collaborators*:

Centro CIL II. Universidad de Alcalá de Henares

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE CIENCIA E INNOVACIÓN

Universidad de Alcalá
CENTRO · CIL · II

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

Universidad de Alcalá